EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 1.10.2019
COM(2019) 445 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Rapport om exporttillstånd 2017 och 2018 enligt förordningen om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff, tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning

1. Inledning

Genom rådets förordning (EG) nr 1236/2005 om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff, tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning[1] infördes vissa begränsningar för handeln. Dessa begränsningar gällde framför allt ett nästan fullständigt förbud mot export från och import till Europeiska unionen av varor som angavs i bilaga II, samt ett krav på förhandsgodkännande för export av vissa andra varor som förtecknades i bilaga III eller i bilaga IIIa.

Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/125 av den 16 januari 2019 om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff, tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (nedan kallad *förordning (EU) 2019/125*)[2] kodifieras och upphävs rådets förordning (EG) nr 1236/2005[3].

I artikel 26.3 i förordning (EU) 2019/125 föreskrivs att medlemsstaterna ska sammanställa en offentlig, årlig verksamhetsrapport med information om antalet ansökningar som mottagits, om de varor och länder som berörs av dessa ansökningar och om de beslut som de har fattat beträffande dessa ansökningar. I artikel 26.4 föreskrivs att kommissionen ska utarbeta en årlig rapport bestående av de årliga verksamhetsrapporter som offentliggjorts av medlemsstaterna och göra den tillgänglig för allmänheten.

Denna första rapport innehåller information om medlemsstaternas utfärdande av tillstånd för export av varor som kan användas till tortyr eller dödsstraff under 2017 och 2018[4].

Alla de 28 medlemsstaterna rapporterade om antalet exporttillstånd som beviljats och avslagits enligt artiklarna 11.1 och 16.1 samt om de varor och bestämmelseländer som berördes av ansökningarna. Med undantag av en medlemsstat rapporterade de även antalet eller mängderna av de varor som godkänts för export och vilken kategori av slutanvändare som varorna skulle levereras till.

---

1 EUT L 200, 30.7.2005, s. 1.

2 EUT L 30, 31.1.2019, s. 1.

3 Se bilaga X till förordning (EU) 2019/125 för en förteckning över ändringarna.

4 Denna rapport innehåller inte någon information om exportörernas användning av unionens generella exporttillstånd för export av varor som förtecknas i bilaga IV (bilaga V till förordning (EU) 2019/125).

Tillstånd enligt förordning (EU) 2019/125

Enligt artiklarna 11.1 och 16.1 i förordning (EU) 2019/125 krävs ett tillstånd för export[5] av de varor som anges i bilaga III respektive bilaga IV. Bilaga III omfattar vissa varor som skulle kunna användas i samband med tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. I bilaga IV förtecknas vissa varor som skulle kunna användas för att verkställa dödsstraff. Med undantag av de fall där det generella exporttillstånd som fastställs i bilaga V används för export av varor som anges i bilaga IV måste tillståndet erhållas från de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten enligt förteckningen i bilaga I.

Export till de bestämmelseländer som omfattas av unionens generella exporttillstånd kan vanligtvis äga rum i enlighet med unionens generella exporttillstånd utan att ett individuellt eller globalt tillstånd måste beviljas av en medlemsstat. Dessa bestämmelseländer är länder som har avskaffat dödsstraff för alla typer av brott och bekräftat avskaffandet genom ett internationellt åtagande. Om det finns skäliga misstankar vad gäller exportörens förmåga att uppfylla villkoren för tillståndet eller någon av bestämmelserna i lagstiftningen om exportkontroll får de behöriga myndigheterna emellertid förbjuda exportören att använda unionens generella exporttillstånd.

I artikel 20.2 i förordning 2019/125 föreskrivs att ett tillstånd för export som beviljats av en medlemsstat kan vara ett individuellt tillstånd (ett tillstånd för export till en slutanvändare eller mottagare i ett tredjeland) eller ett globalt tillstånd (ett tillstånd för export till en eller flera angivna slutanvändare eller distributörer i ett eller flera angivna tredjeländer)[6].

Enligt artiklarna 3, 4 och 5 i förordningen är all export, import och transitering av de varor som anges i bilaga II förbjuden. De behöriga myndigheterna får bevilja undantag från förbudet, men endast om det påvisas att de berörda varorna endast kommer att visas upp offentligt i ett museum (antingen i ett tredjeland eller, när det gäller artikel 4, i en medlemsstat) med hänsyn till deras historiska betydelse.

5 I artikel 2 d i förordning (EU) 2019/125 definieras *export* som ”utförsel av varor från unionens tullområde, däribland utförsel av varor som kräver tulldeklaration och utförsel av varor efter förvaring i frizon i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013”.

6 Fullständiga definitioner av begreppen *individuellt tillstånd* och *globalt tillstånd* finns i artikel 2 p respektive 2 q.

2. Tillstånd som har beviljats eller avslagits

2.1 År 2018 uppgick det totala antalet rapporterade tillstånd till 231, och 11 medlemsstater rapporterade att de hade beviljat tillstånd. Under 2017 var det totala antalet rapporterade tillstånd 292, vilka hade beviljats av 12 olika medlemsstater. De återstående medlemsstaterna informerade kommissionen om att de inte hade tagit emot någon ansökan om tillstånd enligt förordning (EU) 2019/125.

Eftersom de definitioner av *individuellt tillstånd* och *globalt tillstånd* som anges i artikel 2 i förordningen inte omfattar någon kvantitativ del ger en uppgift om hur många tillstånd som har beviljats inte någon indikation på antalet eller mängden varor som omfattas av dessa tillstånd. Dessutom ger det beräknade antalet eller den beräknade mängden av godkända exporter från hela EU en ofullständig bild, eftersom en av medlemsstaterna inte tillhandahöll någon information om antalet eller mängden varor eller de berörda kategorierna av slutanvändare.

2.2 Några av medlemsstaterna rapporterade att de inte hade tagit emot någon ansökan. Följande omständigheter kan förklara varför vissa medlemsstater inte hade tagit emot någon ansökan om individuellt eller globalt exporttillstånd.

För det första är förteckningarna över varor som kräver exporttillstånd, vilka anges i bilagorna III och IV till förordning (EU) 2019/125, relativt begränsade. De krav på exporttillstånd som föreskrivs i förordningen gäller dessutom inte leverans av varor till kunder i unionens tullområde.

För det andra föreskrivs i artikel 20.2 i förordningen att en exportör måste erhålla tillstånd från den behöriga myndigheten i den medlemsstat där exportören är bosatt (fysisk person) eller etablerad (juridisk person eller enhet).

Slutligen sker en del av exporten av vissa anestetika som anges i förteckningen i bilaga IV i enlighet med det generella exporttillstånd som fastställs i bilaga V till förordning (EU) 2019/125. Export av dessa varor till de länder som anges i förteckningen i bilaga V får vanligtvis äga rum utan något individuellt eller globalt exporttillstånd.

2.3 Genom förordning (EU) 2019/125 införs krav på exporttillstånd för att de behöriga myndigheterna ska kunna kontrollera om det finns indikationer på att varorna, om de exporteras, kan användas till tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (bilaga III) eller till verkställande av dödsstraff (bilaga IV). I detta syfte föreskrivs i artikel 20.8 i förordningen att den behöriga myndigheten ska ”erhålla fullständig information, i synnerhet om slutanvändare, bestämmelseland och varornas slutanvändning”.

Under den aktuella tvåårsperioden rapporterades att nio ansökningar om exporttillstånd hade avslagits: fem år 2018 och fyra år 2017. De rapporterade avslagen under 2018 gällde vissa planerade transaktioner med kunder i

Bangladesh, Kina (Macao), Egypten, Moldavien och Vietnam, medan avslagen under 2017 gällde vissa planerade transaktioner med kunder i Elfenbenskusten, Kazakstan, Togo and Moldavien. De transaktioner som inte beviljades tillstånd gällde främst varor som ingår i bilaga III. Transaktionerna med Bangladesh och Egypten hade emellertid inbegripit varor som ingår i bilaga IV.

Ett sådant avslag innebär i vanliga fall att exportören inte har gett den behöriga myndigheten tillräcklig information för att visa att de berörda varorna i det aktuella fallet skulle användas för ett berättigat ändamål. Med andra ord innebär ett avslag inte nödvändigtvis att det fanns bevis för att varorna skulle användas till tortyr eller verkställande av dödsstraff.

2.4 I den information som medlemsstaterna har lämnat till kommissionen görs i de flesta fall inte någon åtskillnad mellan individuella tillstånd och globala tillstånd. En medlemsstat uppgav att den hade beviljat tre globala tillstånd för varor som ingår i förteckningen i bilaga III. Tillstånden gällde export av varor som vissa nationella myndigheter skulle använda för att fullgöra sina uppgifter utomlands.

2.5 Genom artiklarna 3, 4 och 5 i förordning (EU) 2019/125 förbjuds export, import respektive transitering av de varor som anges i bilaga II. Enligt förordningen får de behöriga myndigheterna bevilja undantag från förbudet, men bara om det påvisas att de berörda varorna endast kommer att visas upp offentligt i ett museum (antingen i ett tredjeland eller, när det gäller artikel 4, i en medlemsstat) med hänsyn till deras historiska betydelse. De behöriga myndigheterna rapporterade att de inte hade beviljat något sådant tillstånd, varken 2017 eller 2018.

2.6 Bilaga 1 till denna rapport innehåller information om antalet exporttillstånd som beviljades av medlemsstaterna 2017 och 2018. Exporter inom ramen för unionens generella exporttillstånd (bilaga V till förordning (EU) 2019/125) ingår inte i uppgifterna om antalet exporttillstånd som beviljades av medlemsstaterna.

3. Slutanvändare

3.1 Den information som tagits emot av kommissionen gör det möjligt att skilja mellan slutanvändning för brottsbekämpning, slutanvändning av säkerhetsföretag och slutanvändning för medicinska ändamål (sjukvård och veterinärvård) av varor som anges i bilaga IV, industriell användning (i synnerhet användning av oleoresin capsicum, som anges i bilaga III) samt export till handelsföretag.

3.2 Den information som lämnades visar att handelsföretag representerar en betydande del av exporten av bärbara vapen för elektrisk urladdning, bärbara vapen eller utrustning för avfyrning av en dos av ett oskadliggörande eller irriterande kemiskt ämne samt natriumsalt av tiopental. Det är oklart huruvida andra stycket i artikel 12.3 i förordning (EU) 2019/125, som innehåller

föreskrifter om hur de behöriga myndigheterna ska bedöma export av N-vanillinylpelargonamid (PAVA) och oleoresin capsicum (OC)[7] till en distributör, tillämpades på motsvarande sätt vid bedömningen av sådan export.

3.3 Såsom anges ovan lämnade en av medlemsstaterna inte någon information om vilken kategori av slutanvändare som omfattades av tillstånden.

3.4 Bilagorna 2 och 3 till denna rapport innehåller en sammanfattning av den information som lämnats till kommissionen om handelsvolym och slutanvändning av godkända exporter 2017 respektive 2018.

4. Varor och bestämmelseländer som berörs av exporttillstånden

4.1 Den information som lämnats av de behöriga myndigheterna gäller i vissa fall tillstånd för export till bestämmelseländer som omfattas av unionens generella exporttillstånd (bilaga V till förordning (EU) 2019/125) av varor som anges i bilaga IV. Sådan export kan vanligtvis äga rum i enlighet med unionens generella exporttillstånd utan att ett individuellt eller globalt tillstånd har beviljats av en medlemsstat. Det framgår inte om villkoren för unionens generella exporttillstånd inte varit uppfyllda i dessa fall, eller om det finns någon annan förklaring. Det är till exempel möjligt att exportören föredragit att ansöka om ett individuellt eller ett globalt tillstånd.

4.2 En medlemsstat specificerade inte vilka av varorna i bilaga IV som de rapporterade tillstånden gällde. Bestämmelseländerna för de exporter som beviljades tillstånd av den medlemsstaten anges i sammanfattningen under rubriken ”Övriga varor eller varor i bilaga IV som inte specificerats”.

4.3 En annan medlemsstat rapporterade att varor hade ”exporterats” till en av Kanalöarna. Denna information beaktades inte vid sammanställningen av denna rapport, eftersom en sådan leverans inte är export enligt definitionen i artikel 2 d i förordning (EU) 2019/125.

4.4 Bilagorna 4 och 5 till denna rapport innehåller information om bestämmelseländerna för de exporter som medlemsstaterna beviljade 2017 respektive 2018. Om ett visst namn används i förteckningen över bestämmelseländer ska det inte tolkas som att det går utöver en hänvisning till ett (tull)område som är allmänt känt under det namnet.

———

[7] Se punkterna 3.2 och 3.3 i bilaga III till förordning (EU) 2019/125.